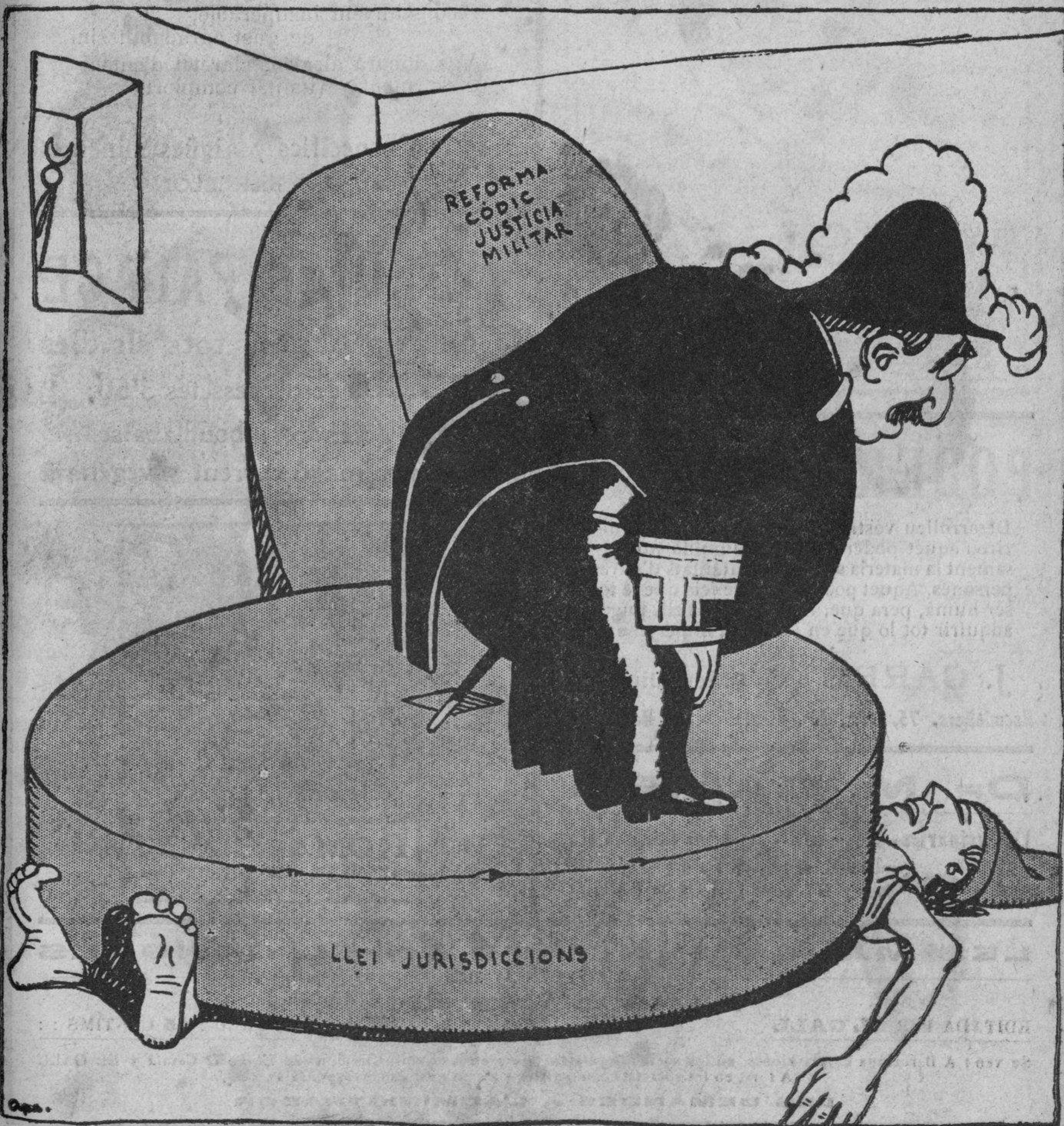

EL GATIBO

— Be, vaja, prou: ja n'hi ha prou; tens tota la raó, això no's pot soportar. S'haurà de substituir aqueixa llei per la reforma del codi de justícia militar.

ainats

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquirireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justícia l'hi perteneix.

J. CARRETÉ (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.^{on}, 2.ª, escala esq. : Barcelona

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

**! La vellesa es mes horrible
que la mort!**

Se pot arribar a tenir molts anys sense
esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
de gust agradabilíssim
Vos donará alegría, claretat d'enteni-
ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

LES MANCOMUNITATS EN EL CONGRÉS

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER **EL GALL**

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y **EL GALL**
A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

== Gloses rurals ==

Els duptes de la Francisqueta

Esperit y materia

AQUESTA noia riallera, alta, prima, que porta un pentinat pretensió, plé de postissos, que'l diumenge triomfa en el ball dels pagesos habillada amb un trajo llampant y cenyit, es la Francisqueta, la serventa dels senyors Moll.

La senyora Moll — la senyora Marieta, com l'anomena tothom, — en aquest moment se troba col·locada en un balanci, a la porta de sa casa, casa-torre com se fa posar en les cartes. La seva opulencia vessa per abdues bandes del balanci y pel coll entr'obert del «matiné» blanc, aqueix matiné que llueix matí y tarde, tot plé de reixats temptadors pera les mesques golafres. Se venta amb un pai-pai de 10 cèntims. De tant en tant esguarda el carrer y al veure que no ve ningú's venta una mica impaciente. Es qu'espera a la Francisqueta que fa dues hores — minut per minut — que li ha demanat permís pera anar a rentarse unes mitjes en el reç que circunda'l poble. ¡Dues hores! La senyora Marieta ha capit tota l'enormitat d'aquesta triga. Dues hores pera rentar un parell de mitjes: una hora pera cada mitja. Y ja està combinant l'ironia — terrible, aclaparadora — que llensarà sobre la Francisqueta tan bon punt se presenti.

¡Ja vé! La Sra. Marieta s'ha remogut tota en el seu balanci y ha comensat a bellugar lentament el cap damunt del coll rodó com un formatge de Gruyère, y a somriure am fingida benevolencia.

La Francisqueta coneix prou aquesta actitud y sab com tractarla: arriba silenciosa y somrienta y espera les primeres paraules.

— Francisqueta, digui que les seves mitjes deuen ser com les de la Paula que li arrivaven dels Encants fins a Figueres.

La Sra. Marieta ha dit aquestes paraules amb una veu atiplada y melosa, tota especial pera semblants ocasions. En aquest moment parla la Francisqueta, car es el moment oportú pera deturar el torrent irònic de la senyora que tot just s'inicia.

— ¡Ai, Sra. Marieta, si sabés la que'm passa! L'hereu de Càn Cinto, en Jaume, ¿sab?... Aquell noi rós, tan alt y ben plantat... Doncs, m'ha demanat relacions.

Es sensacional. La Sra. Marieta oblida les dues hores y les dues mitjes y s'abandona a la seva xafardería tot-poderosa, amb aquest bon instint celestinesc que viu y alena en el pit 'de tota dona cinquantenaria, mol més si es dona grassa e incommovible com la Sra. Moll.

— ¿Y el teu promès de Barcelona, doncs? ¿El deixes? ¿Ja t'hi has pensat prou pera donar aquest pas?

— Are com are, no sé què fer... Ja veurà; es tant difícil triar. Tots dos m'agraden, cada hù pel seu estil! ¿Què faria vostè en el meu lloc, senyora?

— ¡Ay, filla! Me costa una mica posarme en el teu lloc... Però, veiam: an-e tú ¿per què t'agrada el promès de Barcelona?

— Miri, primer de tot m'agrada perque fa de sastre, que es un ofici tan senyor; m'agrada perque porta aquell barret tou que li escau tant bé... Y després perque m'estima. Cada diumenge me du al Cine... y a preferencia, no's cregui. No més li trovo que es una mica escarransit de figura; me sembla que no fa prou bulto al meu costat.

— Veus, això també li trovo jo; es poc home. Y si algún día't possessis grassa com jo...

— (¡Ay, Deu nos en quart!)

— ... no sabs la pena que tindries d'anar al costat d'un home tant petit, semblaria que dus el nen a estudi.

— Ja te raò. A mí, fins me fa l'efecte de que no hagi de tenir vida per gaire... Jo, la veritat, no soc de les que'ls hi fa gracia quedarse viudes aviat. Veu, en cambi, lo que m'agrada d'en Jaume es la seva planta d'home: aquest sí que té vida per anys! M'agafa per ballar un wals, y se m'enduu tant rebent, que no'm deixa tocar de peus a terra. També m'agrada perque té pressa: no ha d'esperar res per casarse. Demà, que jo vulgui.

— Doncs, si'l creus capàs de ferho com diu, no dup-tis més, y no siguis ximple.

— ¡Oh, ja ho diu, vostè! Però es que allò de passejarse'ls diumenges amb un senyoret tant ben vestit es molt agradós! Y si li dic an en Jaume que sí, tot això s'ha acabat.

— Desenganyat, Francisqueta, aquests senyorets bonics, per anar a passeig y al «Cine» els diumenges estàn molt bé y fan molt goig; però has de pensar que en el matrimoni hi ha alguna cosa més seria que tot això... Ja veus, filleta, que jo t'aconsello anant contra'l meu interès, perque si tú't cases, desseguida tindré que buscar-me minyona, y avans no s'avesi al nostre istil, passarém un any mal servits.

TYTIRUS

Els fills de la gran P. P.

AQUELL periòdic que va nexer com un bolet en dia de pluja, y que, tantost nascut ja ha donat tant que parlar d'ell, s'ha atrevit a llensar la seva bava contra homes tan respectables com el senyors Layret y Bastardas.

A *La Prensa* no saben que cosa es això de tenir al costat homes d'un valor moral superior.

Després d'una trista odissea, trucant a totes les portes, s'han entregat per fi an en Lerroux. Y mirèu si'n té de poder de sugestió aquest home: tenirlos al seu

— ¡Que's aquest soroll, Joanet! ¿no has pas escrit res contra'l Sr. Serraclara?

costat y encomanarlos la mala parlaria, ha estat tot hu.

En la ressenya que del celebrat Champany d'honor an en Layret y an en Bastardes, publicaren en l'edició del dilluns, no tenitne prou ab insultar an aquells dos digníssims homes, les empenien contra'ls assistents a l'acte, tots ells nacionalistes, calificant aquell de «mitin de hijos de la gran P. P.»

Torném, per lo que's veu, als temps de la violencia. Ja no son solament les kàbiles lerrouxistes que actúen com a tals, les que malparlen y insulten. Son també els vergonyants, que s'atreveixen contra'ls qui estàn en un planol moral infinitament superior an el que ells se troven, y que, enduts per l'afany del neòfit, usen parauleria de burdell com atacats d'un ram de bogeria, o com dominats per la beguda.

Devant de paraules aixís, no hi val el demanar explicacions, com tampoc hi valen les excuses.

Solament se respon d'una manera: el qui ha escrit això, donant a les paraules idèntic significat que'l que ell les hi dona, es un fill de la gran P. P.

Teulada de vidre

L'Adolf Marsillach, no s'esmena. Quan no's pot girar contra'ls catalanistes, quan la seva imaginació malaltissa no l'empeny a empèndreles contra les coses o institucions d'aquesta terra que tinguin caràcter català, té surt amb una crònica en *El Liberal* de Madrid, malparlant de la Associació de la Prempsa Diaria de Barcelona. L'Associació no té caràcter catalanista, pero es de Barcelona, y ab això n'hi ha prou pera bescantarla desde'ls diaris de Madrid.

Fins avui se'ns ha acusat als catalanistes de *chauvinistes*, de gent ridícula bombejadora sense tò ni sò de les nostres coses. Pero veusaquí que'ls nostres enemics ens van resultant un *chauvinistes* a l'inrevés. Tot lo que es d'aquí mereix esser reventat; tot lo que es de fora mereix els honors de la glorificació. No es mal sistema, aquet. Solament s'exposen els que'l practiquen que algú els digui que son homes enamorats de la virilitat dels altres.

Y mirèu quines coses més curioses diu en Marsillach.

Que l'Associació de la Prempsa viu dels passes, y pera'ls passes dels tramvies, lo qual dona per resultat, segons ell, que en Foronda sigui'l dictador de l'Associació.

No dirém que no hi hagi en aquella Associació cert esperit egoista en el sentit que en Marsillach indica. No hem de defensar a l'Associació de la Prempsa pera res. ¡Pero, senyors, que sigui en Marsillach precisa-

ment qui això digui, no pot tolerarse! ¡Si fa quatre dies que publicava una crònica axecant fins als núvols an en Foronda! Y además: quan l'Associació de la Prempsa va fundarse, en Marsillach no hi va volguer entrar. Devia tenir els seus motius: no li discutim. Pero tan prompte com l'Associació aconseguí de les empreses tramviaries el que poguessin tenir passe'ls seus socis, en Marsillach demanà l'ingrès a l'Associació. ¡Quina oportunitat, Mare de Deu!

¿Que'l rebutjaren per dugues vegades? Paciencia. Y que no va ser pas a causa del procediment antidemocràtic y fins a cert punt estúpit, que se segueix en aquella Associació pera admetre o rebutjar als qui demanen l'ingrès en ella. Es cert que es una monstruositat això de que una bola negra contraria a la admissió valgui per dugues blanques favorables. Pero encare que hagués estat a l'inrevés en Marsillach, tampoc hauria estat admès. Ni que cada blanca hagués valgut per cinc negres, puix en la safata on se posen les boles, hi havia una negror que n'hi que hi haguessin tirat mores; solament n'hi havia quatre o cinc de blanques. Y encare'ls que les havien tirades, deien en alta veu que ho havien fet per compromís... Ell podrà mossegar a tothom. Podrà tenir el cervell enterbolit pels seus odis contra Catalunya, pero quan ve l' hora de que'ls qui li haurien d'agrair, li agraeixin, fins aquets el desprecien. És la sort dels que's dediquen a fer de estiracordetes an el seu poble.

De'n Marsillach fins els castellans castellanistes rabiosos de l'Associació de la Prempsa, varen votar contra la admissió.

¿Y pera arribar an aquí s'ha malmés la joventut dient mal de la terra que trepitja?

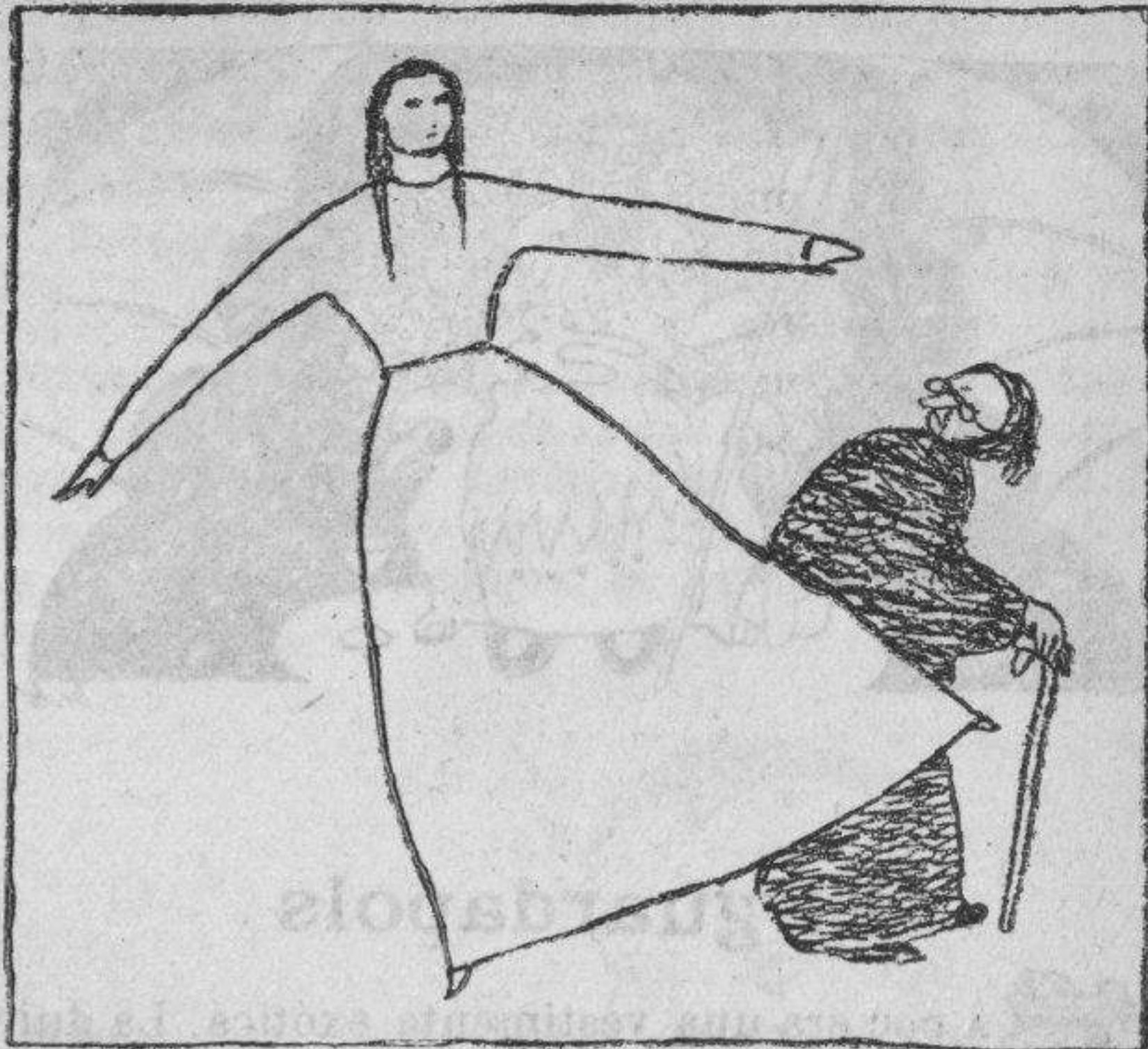
Aigües brutes

EN un dels nostres números anteriors parlarem de lo que succeeix a Reus am motiu del projecte de portada d'aigües en aquella ciutat, que l'aprofitat Caballé y Goyeneche, d'acort amb el no menys aprofitat Julià Nogués, tractaren d'imposar.

Y deiem que'ls nacionalistes de Reus se veien acorralats pels cacics y pels negociants disfresats de persones altruistes, sense que'ls directors del partit, en el qual militen, diguessin ni una paraula d'intervenció en aquell tenebrós afer.

Sortosament, nostres paraules d'esperansa han estat correspostes, puig sabèm que l'assumpte ha passat al Consell General de l'«U. F. N. R.», el qual l'estudiarà detingudament, haventho fet ja alguns dels seus més caracterisats elements, com per exemple en Pere Corominas.

Are lo que cal es que per part de tots hi hagi la suficient energia de treure a cops d'escombra als mercaders del temple.

« La Ben Plantada »

Prou la miro y la remiro
pel darrera y pel devant;
« Ben Plantada », « ¡Ben Plantada! »
¿ per quins set sous li diràn ?

Com espantall no m'espanta,
com a gracia no'n té cap,
com a panell més m'estimo
un panell de campanar.

« Ben Plantada », « ¡Ben Plantada! »
¿ Per quins set sous li diràn ?
¿ Si serà perque *la llufa*
ens havèm deixat plantar ?

¡ Ja tenim rahò les velles
de no volerla dinyar!
¡ Quines coses s'han de veure
y tot pel nostre mal cap!

El guardapols

Fa poc era una vestimenta exòtica. La duien tan sols alguns turistes estrangers que ens visitaven. Are, ha pres carta de naturalesa a nostra terra. De primer l'ostentaren els senyors que anaven en auto: el guardapols era bon tros més econòmic que l'abric de pells y també'ls hi donava un aspecte lleig y estravagant. Després l'usaren els que feien grans viatges; desseguida'ls que'ls feien petits pera semblar que'ls feien grans. Are, no hi ha botiga, ni botigueta de poble, ni poblet on no troveu tota la dependència coberta am guardapols.

¿Es que hi ha més pols que avans?

¿Es que ens hem tornat més susceptibles a la pols?

¿Es que no sabem espolsarnos quan convé?

Heusaquí tres preguntes que jo no'm veig am cor de respondre. En camvi, puc assegurar que si tingués poder restringiria l'us del guardapols d'una manera imperial y despòtica. Solament fos amo d'una botiga, ja prohibiria a la meva dependència que usés aquesta cobertora disgraciosa. M'estimaria més les peces negres, encare que fossin lluentes. Pendria per model aquests correctes senyors que's veuen a les portes dels grans magatsems perisencs. Son un poc fanfarrons, potser, però ben decoratius, ben posseïts del seu paper. El jaqué fosc; els bigotis pretenciosos, l'agulla daurada triomfant en la serietat de la corbata y aquella amable inclinació am que us escometen: *Que es-ce que vous desirez, monsieur?*... tot amb una xiuladissa d'esses que segurament té corprès an en Xenius.

En la meva botiga no s'ofendria la vista dels clients amb aquestes robes de colors indecisos que dissimulen la brutícia, es a dir, que sempre son brutes. La meva botiga no seria cap carretera reial... ¡Ah, si jo fos amo de una botiga!

*

En el trens, segurament el guardapols està més indicat que en una botiga; però continúa essent una cosa lletja. Entreu en el wagó: tothom duu guardapols: sembla ple de farcells facturats. Els veritables elegants, are com avans, viatgen sense guardapols:

l'estalvi de la roba sempre ha estat y serà una cursileria; com tots els estalvis. Enfundar les maletes, cursi; posarse una sobr maniga pera escriure, cursi; guardarse un escuradents, cursi...

Això es una hermosa, magnífica teoria; teoria de príncep a l'alcans de totes les imaginacions, però no pas de totes les fortunes. Per'xò temo molt que les meves paraules no minvaràn els prestigis del guardapols. Els adroguers y els viatjants el continuaran usant.

Y els viatjants, sobre tot, farán bé, pràcticament pariant. Per aquestes terres de sol y de pols serà bó que duguin la indecisa vestimenta ben cordada sobre la roba fosca. Aixís quan tornin dels viatges podran espolsar curosament el guardapols sobre una caixa y deixar dit en el testament que els enterrin amb aquesta pols cosmopolita recullida en els grans tragectes de Barcelona a... la Bordeta.

Inconseqüència

GAIRE bé tots els prohoms de la Lliga tenen una desagradable silueta. Asseguts en la seva penya del Continental, fan l'efecte d'uns jueus que estiguessin meditant les condicions d'una hipoteca. Però n'hi ha una de personalitat regionalista que no sembla de la Lliga: en Bertràn y Musitu. Ab ell se podria fer una segona part de *L'homme qui rit*. Perque aixís com el senyor Zulueta, D. Josep, sempre sembla que estigui plorant, en Musitu fa una cara continuament riallera. Fa l'efecte, prim, bellugadís, rasurat, d'un actor còmic. Llàstima que sigui monàrquic y clerical.

¿Clerical? Ell te am Chateaubriand, un paregut insospitat. Una vegada, en una *soirée*, preguntaren an en Chateaubriand, el qual, com es sabut, tornà a posar de moda, després dels cicles revolucionaris y napoleònic, el catolicisme, quín confessor tenia. En Chateaubriand restà parat y mut. En Chateaubriand, no'n tenia de confessor.

An en Bertràn y Musitu, li preguntà, no fa gaire, un bon senyor, pel nom del seu confessor. En Musitu no sabé què respondre al curiós impertinent. Se trobava en el mateix cas d'en Chateaubriand. A l'ultim, digué:

— No'n tinc cap de fixo.

Un home així es un home respectable. Rialler, prim, amic de l'Azorín y sense confessor fixo. Si no fos cacic, el declarariem invulnerable y suscriptor honorari d'EL GALL.

Layret-Bastardas

El festival celebrat en gloria y honra seva, ens obliga a publicar avui els retrats d'aquets dos senyors que s'ho mereixen per ses virtuts, com altres s'ho han merescut per llurs vicis.

Comensém per el mes gran. D. Albert Bastardas havia estat un republicà de tota la vida, soci del cassino de la plassa del teatre, els seus correligionaris el portaren al Ajuntament, y la voluntat dels seus companys de Consistori a la primera tenencia d'Arcaldia. Després l'etzar feu que tingués d'actuar d'arcalde mesos y mes mesos. Am la ma al pit podèm assegurar que del Dr. Robert ensá cap mes Arcalde ha sigut apreciat y estimat com ell per la ciutat.

El senyor Bastardas seguia y resseguia els carrers de la ciutat, per enterarse del còm y del què de les seves necessitats y cavilar el medi de posarhi remei.

Aquets treballs tingueren la seva deguda recompensa. La cosa va anar aixís:

Un dia passava l'home pel carrer de la Boria — Boria avall que diriem — y volguent mirar si estava net un carreró, mira a dintre una botiga de licorista y mirant la botiga se mirà a una noia xamosa com un sol y res: escarbat mira qui l'ha tocat.

Al cap de pocs dies el senyor Parera rebia la visita del senyor Bastardas pare y al ensendemà tot el batlle de la nostra estimada Barcelona entrava a festejar en una humil botigueta am la que's avui la seva muller y estimada mare dels seus fills.

Encare en tragué un altra cosa D. Albert de la seva estada a l'Arcaldia. Hi entrà sent solsament republicà y en sorti sent republicà y catalanista. Com pot veures ja es guanyarhi.

Per això, per aquestes dues qualitats avalorades per el talent, la cultura y la honradesa, es per lo que l'afalagaren els amics.

Y aném al Sr. Layret:

A n'aquet el coneixem de casi tota la vida. Perque coneixel desde'l comensament del batxillerat, ja es casi tota la vida.

Nosaltres estavem tancats en un col·legi, a n'ell son pare l'enviava a l'Institut; prò a fi de curs, quan en una assignatura ens daven «sobresaliente», y la familia ens decidia a que fessim oposicions per treure matricula d'honor, sempre teniem de trovarnos devant amb aquell xicot desballestat de membres prò molt ben organiat de cap que se'n duia, sense falla, el primer lloc.

Aquesta carrera triomfal segui en la Universitat fins que en Layret se transformà en el Dr. Francisco Layret.

D'estudiant, ja s'havia senyalat per les seves condicions d'orador y per els seus radicalismes en el pen-

sar. Al acabar la carrera se tornà més orador y més radical, distingintse entre tots els que'l voltaven, fins que la ciutat l'anomenà regidor com al avans anomenat senyor Bastardas.

Com aquet desempenyà admirablement el càrrec. Com aquet entrà a Casa la Ciutat republicà y en sorti republicà y catalanista.

Formant part tots del P. de la «U. F. N. R.» s'han negat a escoltar els cants de sirena de D. Melquiades Alvarez qu'han seduït a tants altres débils. Es per això y per moltes altres coses que no tenim espai per relatar, que EL GALL se complau en publicar les seves figures.

Ensopegades

DEN Dalmases, en la ressenya que feia en *La Tribuna*, de les festes celebrades darrerament a Caldetes:

«Este paseo — el dels Inglesos — que corre paralelo al mar, y muy cercano a éste, sin que intercepte la hermosa vista del Océano construcción alguna...»

Veus aquí un nou descobriment. Que se l'apunti l'«Atracció de Forasters», perque fins avui, de següé que ningú ho sabia això de que desde Caldetes pogués ovirarse el Océano.

Val a dir que l'autor d'això es qui patrocina que'l novell Sindicat de la premsa, crei una escola de periodistes. Deu aspirar a desempenyar la càtedra de Geografia. Però lo qu'es els seus deixebles no podran anar més que a *La Tribuna*, perque allí tot passa.

Den Sagarra, jove dels que promet, de la «Joventut de la Lliga», referintse a la caiguda de Barcelona en poder de Felip V., y pronunciada la frase en el mitin celebrat pera commemorar aquella luctuosa efemèride en el «C. A. dels D. del C. y de l'I.»

«Fa prop de duescentes centurries...»

¡Bomba!

No tant, apreciable jove, no tant... Ha fet ara 198 anys. Ni un més ni un menys.

Se veu que a la «Lliga», de tan lluny que creuen aquella data, ni menys se'n recorden.

El Ponci

MALGRAT que vulgui dir tothom que'l Sr. Portela y Valladares ho fa d'allò més bé, nosaltres no'ns cansarem de repetir que ho fa d'allò més malament.

Hem arribat ja a tal punt, que no's poden passar per alt les etzegallades del Ponci. Com si Barcelona estigués condemnada a perturbació continua, el nostre Ponci no fa res ni pera matar els gèrmens de la perturbació, ni pera prevenir

les agresions y'ls desordres. Y quan no son aquets perfectes aliats seus, que's diuen requetés y kabilenys els que esvaloten o fan de les seves, son precisament els seus mateixos súbdits els que porten la perturbació als carrers.

L'onze de Setembre ne sigué una bona mostra. A la nit se celebrà una vetllada teatral a l'Apolo. A la sortida, un grupu de joves, pacíficament, victorejant a Catalunya, embocava pel carrer Nou pera anar al Saló de Sant Joan a rendir tribut a Casanova.

Doncs, aquesta ciutat, on els bons amics del senyor Portela, carlins y lerrouxistes, poden anar impunement a trets pels carrers y a garrotades poden assaltar pisos, no està feta pera que'ls catalanistes victoregin a Catalunya, ja que'ls súbdits d'en Portela, ab aquelles maneres que sempre han tingut aquesta gent, se llensaren demunt dels manifestants, com si's tractés d'una banda de fascinerosos.

¡Si'ls haguessin vist an aquells Sánchez y Gutiérrez y Pérez, ab quin dalit se feien contra'ls catalanistes! Amb aquells rostres de castellà hidalgo, portant pintada a la cara la miseria de tota una rassa, espellifats y bruts, aquets que'n diuen de la secreta, però que de tres hores lluny els coneix tothom pel tuf que llensen, se creien aquella nit prou forts pera destruir totes les ansies patriótiques del nostre poble.

L'ensendemà's ballaren sardanes a la plassa de Sant Agustí. Y passà lo mateix. Sigué precisament la policia la que pertorbà l'ordre. Un pobre xicot que provà de resistirse contra les agressions dels polissons, sigué maltratad y avui fa llit.

¡Oh, perínclit D. Manuel Portela y Valladares, que atrafegat en apendre l'inglés resseguint amb el professor tots els cines, no's preocupa de que aprenguin de modos els seus policies! Quí sab si quan voldrà ferho ja ho hauràn fet els ciutadans pel seu propi compte. Perque s'exposen an això: a que'ls catalanistes s'organisin y no's deixin atropellar; a que a les garrotades brutals dels de la *pudor* s'hi contesti a garrotada seca; a que algún día s'hagi d'apujar l'àrnica pel consum que'ls seus súbdits n'hauràn de fer.

Si estigués a la nostra mà l'organisació ja estaria feta. Y aleshores voldriem veure an aquets hidalgos Peláez, Pérez, Gutiérrez, Sánchez, com correrien a amagarse!

DE VUIT EN VUIT

Els del últim «re- queté» a Boabdil el Guerxo.

(Vegis «Catalunya» del dia 14 del corrent)

Sí, senyor Lopez Picón,
gayrebé que estém conformes.
Ab això dels Jocs florals
se n'han fet masses de bromes;
recordis de Cardedeu
de Tarrassa y altres pobles;
ja ho sab l'Olaguer Recó,
vosté també s'en recorda,
y Don Emili Vallés
ne recorda les *andoles*.
Sí, senyor Lopez Picón,
se n'hi han fet masses de bromes;
de Marías Mauronés
no entenc com encar s'en troven...
De senyors caligenèics
sí que comprenc perque'n sobren.

Es ben cert micer Boabdil
que'n en els Jocs de Barcelona
ens hi surt cada patúm
que la carn ens esborrona,
y qu'els que no son patúms
els hi endossen cada broma
que cara no's pot tenir
ab *vells carrers*, ni *corones*,
ni *éxodes*, ni *celestials*
ametistes, ni altres broses
del gènere del noucents
que no pot anar ni ab rodes.

¡Si qu'es cert qu'en Maragall
va deixar buida la trona!
¡Si qu'es ben cert que, mort ell,
està sens poeta el poble,
qu'el poble s'el va fer seu
y avui encara l'anyora.
¡Ai Boabdil, moro del ull!
Vostès mai seràn del poble,
no volen baixar fins ell
y ells a vostès no'ls escolten.
¡Sí, qu'es cert qu'en Maragall
va deixar buida la trona!
Però ¡ay! ni vosté ni el Recó
s'hi acostaràn mai d'un'hora.

Si qu'es cert qu'els escriptors
deuhen serho per les propies
aptituts y vocació
y no han de serho de tornes.
¡No han de serho els oradors
que prediquen corrent pobles,
ni els polítics! Ja ha passat
la renaixensa patriòtica
que fou, segons diu vosté,
art y política a l'hora.

Ens cal especialisar
pera fer feina més bona...
Conformes, senyor Picón
més jo li diré una cosa:
tampoc n'han de voler fer
els que fan crítica a l'hora,
y tenen acaparats
tots els periòdics que poden,
y ab aquest procediment
—jo n'hi diria mil mostres—
¡obren a tornajournals.
pera bombos... y altres coses!

¡Oh, muetzin qui prediquèu
de lo alt de vostre torre!
Els del «últim requeté»
que crèyeu tan disconformes,
els teniu del tot ab vos
disposats a tota cosa:

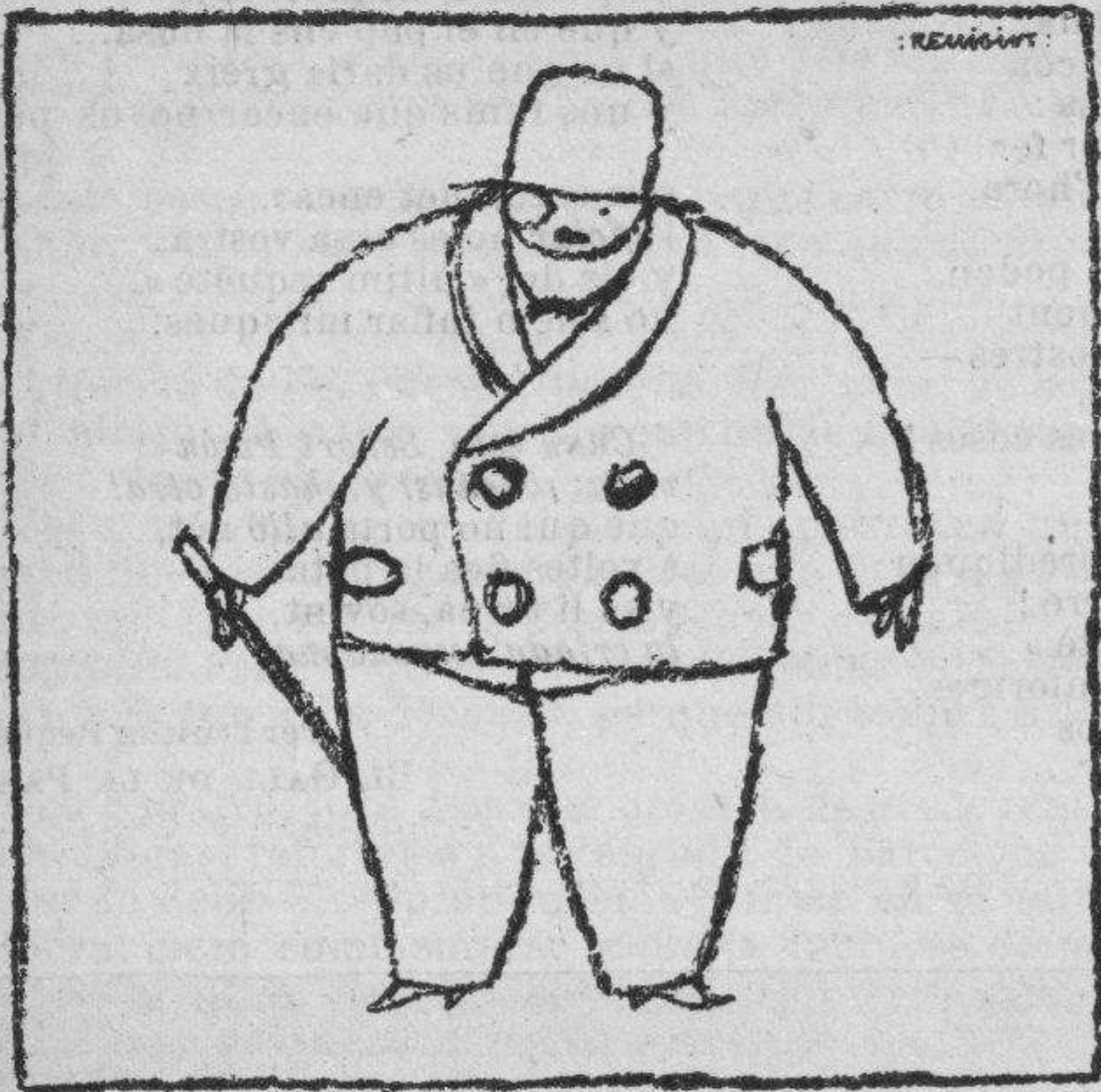
disposats a dir molt més
y que en el pap ens fa nosa...
si no que us daría greix
y uns fums que encar no us perto-
[quen,
sou escolanet encar,
l'*oficiar* no es cosa vostra,
y els del «últim requeté»
no solèm inflar miloques.

*Cuan esto, Señort Picón
vaya: ¡buenas! y, ¡hasta otra!
que qui no porta allò nèt,
a voltes fica la pota
y se li torna, sovint,
la criada respondona.*

Per l'«últim Requeté»
EL GALL DE LA PASSIÓ

—Apa, avi; encare teniu temps de fer una altra barrabassada; no'l deixeu escapar an
aqueix baillet.

UN HOME D'ORDRE

— ¿Encara no'n tenen prou am lo que guanyen aquets ferroviaris que's declaren en vaga? Deuran volguer menjar costelles d'accionista...

El calvari

QUAN els carlins assessins a Granolles son posats en llibertat, y 'ls lerrouxistes assaltadors de camí ral, se passejen tan tranquils per Barcelona, el director d'un periòdic federal nacionalista republicà, *El Cor del Poble*, entra a la Model, víctima de la llei de jurisdiccions.

Son les ventatjes d'esser català y nacionalista.

Aquí, en aquesta terra soferta, els propis fills hi son forasters, y 'ls que en ella hi venen a guanyar el pà, disputantnosel moltes voltes de la propia boca, campen com per casa seva y encare'ns insulten, y encara'ns bescanten.

Y quan els gossos de presa dels aventurers no son prou contra nosaltres, queden les xarxes d'una llei inicua, contra Catalunya promulgada, y contra'ls defensors de les reivindicacions catalanes aplicada.

Avui ja ha caigut el director de *El Cor del Poble*. Demà, ¿qui serà?

No cal pas dir com sentim el contratemps de l'estimat confrare y com ens posèm a sa disposició per lo que convingui.

Assaltadors de camí ral

Es deliciós viure baix el govern de D. Manuel Portela Valladares... Lo que's aquells senyors de les classes productores, qu'en moments difícils varen aguantarlo pera que no se'n anès en orris, varen fer un gran bé a Barcelona, com hi ha mon!

Un periòdic lerrouxista, sortit de poc, va amenassar als dissidents d'aquell partit am no sabèm quantes malvestats. Doncs, sense que'ls súbdits de D. Manuel, que tan bé esgrimeixen la tranca contra ciutadans pacífics, ho evitessin, se ha pogut realisar un assalt al «Cassino Radical» del carrer del Vidre. Aquesta brutalitat se consumava a les vuit del vespre; y fins a les dotse de la nit la policia no compareixia al lloc del succès, dels autors del qual, naturalment, no'n quedava cap detingut... ¡Haguessin estat sardanistes!...

Per lo que's veu, ja hi tornèm a ésser. *La gallina dels ous d'or*, com ja s'anomena an en Lerroux, veu esmicolarse'l seu imperi y avans que tot se'n vagi riu avall, vol fersi a garrotades. Per nosaltres que no estiguin, però que vagin en compte els corifeus de don Alexandre, que lo que menys els pot passar es que la criada'ls surti responona. Y aleshores si contra'ls kabilenys hi va alguna garrotada, qui sab si qui s'hi haurà de posar àrnica serà'l seu amic senyor Portela y Valladares.

Les males costums

UNA corporal necessitat ens apretava; apretarem nosaltres el pas y ens dirigirem al urinari de la plassa de la Universitat.

Dos guardes el vigilaven am molta cura, fitant la cara dels entrants y sortins.

May ens ha plagut actuar baix la directa vigilancia de les inferiors autoritats. Aixís seguirem el nostre camí y, trencant per el carrer de Pelayo, ens dirigirem a les luxoses instalacions, que la casa Sangrà té montades a la «Maison Dorée».

Carrer avall pensavem en l'urinari vigilat per guardes. Uns versos de'n Bartrina ens vingueren a la memoria :

« ¡Qué escándalo ha precedido
a la invención del vestido ! »

Els infants terribles

ARE volem parlar de nois petits. Veus aquí una petita y graciosa historieta.

Se tracta d'un *baby*, la mama del cual había rebut un altre nen de París y que, complint am la Naturalesa, se l'alletava ella soleta.

La mare, amb aquell graciós gest de tantes mares, s'entretenia exprementse el pit y regant lleugerament de llet el rostre del nou vingut de París.

El nostre *baby* s'ho mira atentament; després digué:

— Mama, tens una font de llet.

— ¡Calla!

— Mama, ¿com es això? Tens una font de llet.

— ¡Calla! ¡Calla! Els nens no pregunten coses. ¡Calla!

— ¡Be! Ja callo. Pro diguem: ¿Es de vaca o de cabra?

Comedies y comediants

LA temporada d'estiu, fóra una o dues excepcions, pot resumirse ab un badall, y si no hagués estat per lo divertides o enternidores qu'han resultat algunes sessions de l'Ajuntament ens hauríem ben lluit en qüestió d'espectacles públics. Afortunadament lo que no havém trobat en el teatre ho havém trobat a la companyia de *variétés* de la Casa Gran. Alguns regidors, fent el pallaso, els altres ab la barra fixa, els altres fent jocs d'escamoteig, ens han amenisat la temporada ab llurs habilitats y juglaries.

Però heusaquí que, tot d'una, a les portes de la majoria dels teatres y pels murs y cantonades ja hi han aparegut els cartells de la temporada 1912-13: *co-co-cómo sendoz heraldoz anunciando los propózitox de nueztroz buenoz emprezarioz*, que diria en Grau Delgado.

Els critics teatrals ja preparen els estres de l'ofici, com son ploma y estisores per descriure y retallar tot lo qu'es presenti.

En Rodriguez Codolà ha llegit el *Quixot* per centèssima vegada y s'ha fet una bona llista de paraules y giros d'aquell temps per anarles inquivint en els seus glosaris.

L'Ors potser portarà a les taules la *Ben Plantada* ab música del mestre Pahissa, y prenent part en la representació tot el seu esbart de joves noucentistes. Per ara topa ab l'inconvenient del teatre y ab el de no haber pogut trobar cap actriu que tingui un diàmetre de cuixa exacte al que reclama el paper de protagonista. Sembla qu'en Viura es l'encarregat de cercarla.

En Tor, además de les enquadernacions, ens sembla haver sentit a dir que farà Guinyol-Català en el popular imperi d'en Lerroux y la Raquel, o, si li vé a tom, potser se deixarà caurer en alguna pel·lícola.

En Gual ha escrit una tragedia per en Larra, el qual ha

establert la seva companyia en el Teatre Català, reforçantla amb un element tan valios com en Sherlok Holmes (a) Enric Jiménez.

La Xirgu acabarà de perfeccionarse en el castellà per deixarnos un cop la tinguèm ben ensenyada.

En Guimerà potser arribarà a estrenar *Mon Blau*.

En *Rusiñol* ne farà alguna de les seves prenent peu de tot lo que va veure en l'altre mon al anarlo a descobrir are després d'en Cristófol.

Un aixám d'actors, autors y empresaris se guanyaran la vida a costes de Max-Linder, que, entre l'original y les imitacions, sembla que vindrà a ser en el teatre com allò dels *colmos* a Madrid: el *clou* de la temporada 1912-13.

No cal que detallém tot lo qu'hem sentit a dir, perquè ja ho anirém fent a mida qu'es realisi.

De toros y del « Orfeò Català » ne parlarem en una secció a part, intitulada *Els Segadors de la terra*.

UN DEL GALLINER

LA PROTESTA EPISCOPAL.

Miri Mossen Llagosta, que'n tenen de talent aquets bisbes. Fentles per forsa, els surten molt bé aquestes cartes.

Catalunya y Mr. Pearson

El *Correo Español*, de Madrid, ha publicat aquets dies un article, cridant l'atenció del Govern sobre les obres que la companyia *canadiense* realisa a Catalunya.

El portaveu dels carlins posa'l crit al cel y protesta y esvalota. Fins arriba a dir que els canadencs volen modificar la geografia del Principat y que es intolerable que Espanya, mentres gasta energies y diners pera colonisar el Rif, permeti que els iankis colonisin Catalunya.

No n'hi ha per tant...

Però, encara que fos aixís, qué?

Nosaltres preferiríem que fossin capitals catalans els que explotessin les riqueses naturals de nostra terra; però no essent d'aquí, lo mateix ens té que siguin iankis que xinos.

La realitat es una: que mercès an aquesta companyia canadienca avui treval·len un grapat de mils homes, que, de lo contrari, uo trevallarien, havent portat aquesta febre de treball una forta renaixensa econòmica en el nostre poble, no sols per lo que aquella Companyia trevalla, sino per lo que empeny a treballar als altres.

¿Que son iankis? Y a nosaltres, què? Qué'l pabelló ianki ampararà després els seus interessos? A nosaltres, ¡plim! Tampoc ens ha de venir d'un tanto, com si tots els catalans fossin fills de Reus. ¿Que, per ventura, els tramvies y les fàbriques de gas y electricitat y les companyies d'aigües, y tot lo que aquí es una forsa econòmica, no es d'extrangers? ¿Ens ha de venir d'una altra?

Y ademés ¿qué ha fet l'Estat pera protegir, pera explotar totes aquestes riqueses? ¿Es que fins avui no se n'adonen que la provincia de Lleida es una de les 49 d'Espanya? ¿Qué no ha costat quan s'ha tractat d'un senzill camí veinal, obtenirlo dels poders públics!

Per lo vist segueix a Madrid la teoria de l'hidalgo: ni treballar ni deixar que'ls altres treballin. Les terres s'han de tenir incultes, que puguin pasturarles els braus... ¡Els salts d'aigua sense ajupirse a fer rodar una turbina!

¡Això es l'Espanya! ¡La d'ahir, la d'avui y la de sempre, segons se veu!

¿Y ab aquets ideal van al Rif? Al cap de sigles de tenirlo y quan els extrangers n'explotin les riqueses se adonaràn de la existencia de les mateixes. Lo mateix, lo mateix que ha passat a Catalunya.

¡Per nosaltres que vingui en Pearson, que remogui les entranyes de nostres montanyes y si vol modificar la geografia, que ho fassi!

Es l'ànima del nostre poble lo que'ns interessa, y aquesta no la modificaran els iankis ab ses empreses econòmiques, com no l'han modificada fins ara'ls castellans ab el seu esperit de moro adormit a la vora del Manzanares.

Les coses de un maniàtic

Com ja diem, aquell pobre home que's diu Adolf Marsillach, segueix dedicantse en *El Liberal* de Madrid a reventar tot lo català y catalanista. La veritat es que Catalunya s'ha comportat molt malament amb ell y se comprén que, després d'haver sortit l'exemplar més lleig de la seva rassa, li tingui rabia. Però en Marsillach té rabia a tot lo de l'Univers. ¡Si fins sent enveja dels pobres y fa campanya contra'ls aeroplans!

Acabaran per despatxarlo d'*El Liberal*. Als senyors dels *trust* els hi van be les mossegadas d'en Marsillach al catalanisme, però acabaran per convences de que no ho fa per idealisme espanyol, sino per mala baba.

Y es que aquet Marsillach, reventant, reventant s'engresca. El bon bebedor, com més beu, més set té. Donc en Marsillach, com més reventa, més ganex ne té. En la seva darrera crònica parlaba de l'homenatge an en Casanova, y vinga dir coses contra'ls nacionalistes, els regionalistes, contra l'Unió, contra Deu y sa mare. Quan ja no pot tirar contra cap més, agafa an en Casanova y l'insulta. «Si ahora viviera Casanova, en lo civil no llegaría a concejal y en lo militar ni a sargento.»

Però si tenia diners y un periòdic, faria escriure an en Marsillach lo que li donés la gana. En *El Liberal* vinga fer de republicà; en *La Tribuna* vinga insultar a tots els republicans y socialistes, vinga escupir demunt la memoria d'en Ferrer y dels de la setmana tràgica, am la firma d'*Ugolino*.

Però tots els enemics del catalanisme son així. Encare no hem trobat devant d'ell una ploma plena de dignitat.

Excm. senyor...

ARE resulta que entre 'ls empleats municipals n'hi han dos que tenen la creu de Sant Ferràn: L'un es municipal; l'altre guarda de consums.

Veusaquí un gura y un burot que son tan excelentíssims com el propi arcalde; am més categoria que'ls regidors y'ls presidents de comissió, que no son més que ilustres y molt ilustres.

Com si sentíssim an en Mendiola:

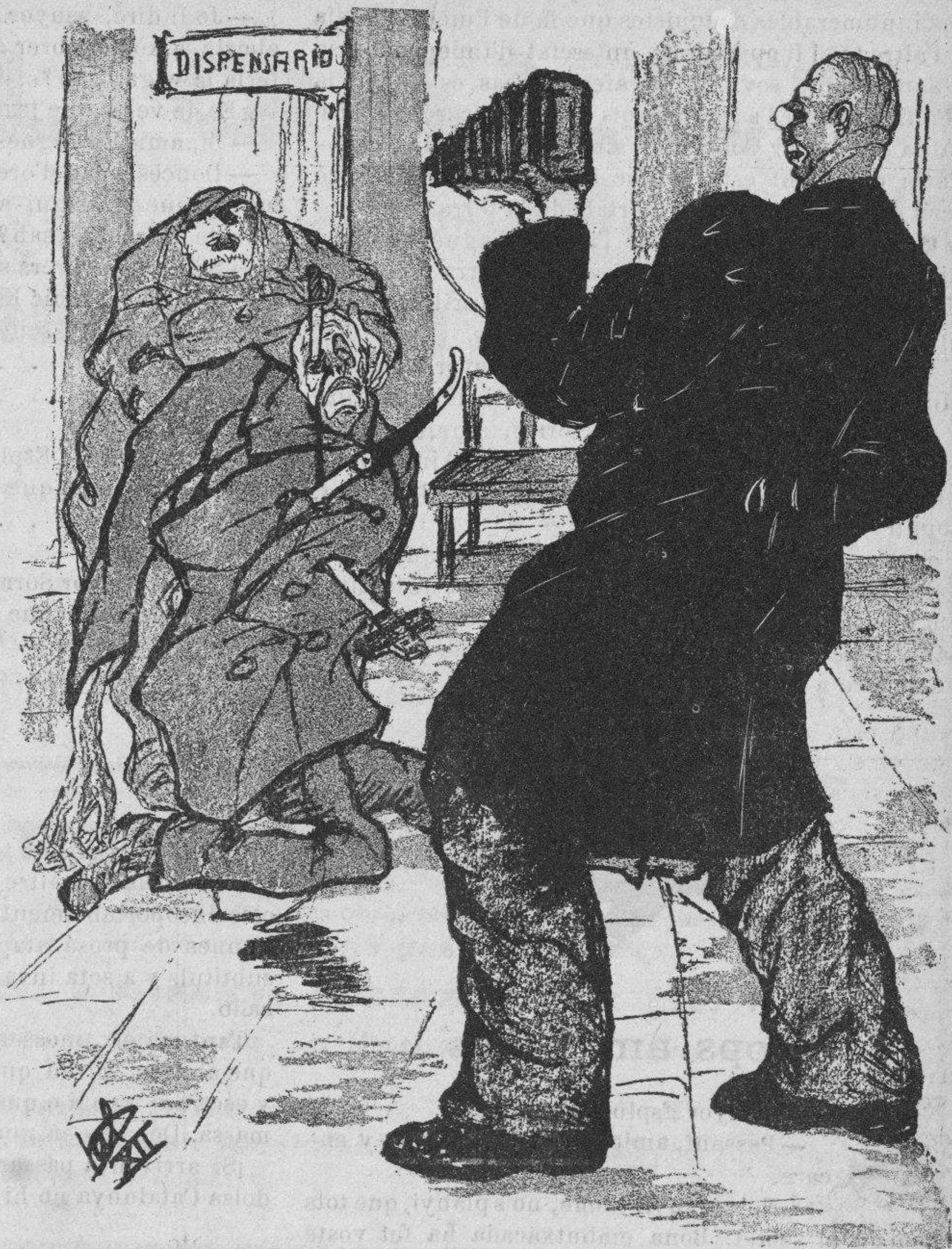
— Oye, tú, Excmo. Fulano, lleva ese oficio al Gobernador.

O bé en Muntanyola, *fent junta*, a la comissió de consums:

— Perque m'han dit que l'Excm. vigilant, Fulano de Tal, s'ha adormit en el feliat...

Y serà curiós veure l'arcalde sortint de cala Ciutat. llevarse'l barret, respectuós, devant l'Excm. que formarà a la porta al pas de l'automòvil. Segurament se faràn la rialleta com antics coneputs.

Al fi y al cap tan es l'un com l'altre.

EL REPORTER FOTOGRAFIC

— Fassi'l favor, Sr. pacient... Si espera una mica a morir-se farem una pose... Axis. Ara, somrigui un xic...

L'onse de setembre, la Lliga, en Prat y en Muntanyola

HA estat a punt de succeir una gran tragedia a la Lliga Regionalista. Per mica més l'onse de setembre d'aquest any s'hauria commemorat am sang, pera ferse més digna del mateix día de 1714.

Es el cas que uns joves catalanistes demanaren que les minories regionalista y nacionalista anessin a

portar corones an en Rafel de Casanova. En Prat, que com a substratum de la seva política té l'impedir per tots els medis que'ls seus fassin estridencies y desagradin a Madrid, no era partidari de que la Lliga s'associés gaire ostensiblement als homenatges an en Casanova y ensenyà en aquest sentit ben bé la llissò an en Muntanyola, que, en ausencia de l'apostòlic Abadal, era 'l cap més visible de tota la colla regionalista.

Se reuneixen els regidors, y no se sab si per qué en Muntanyola estava distret pensant en alguna de les innumerables conquestes que fà de l'un cap de dia a l'altre, o si li pujà al nas un esclat d'independencia d'aquells que sovint li agafen; el cas es que de la reunió en sortí l'acord no sols de portar corona a l'estàtua del darrer Conceller, sino de procurar traslladarla d'allí ont està al lloc en que's calcula caigué ferit en defensa de les llibertats de la terra.

Quan en Prat s'enterà de l'acord, hagué un gran disgust. Per poc se fereix. Ja veia per terra tota la política de la Lliga, que no vol soroll, ni crits, ni visques a res, ni himnes, ni manifestacions.

Compten que feu un discurs tan sever al pobre Muntanyola, y que aquest, tant s'afectà del *rapapolvo* y del sablasso pels fondos electorals, am que acabà, que estigué un dia sencer sense anar a l'Ajuntament ni mirarse a un mirallet que porta sempre al demunt, com un company inseparable.

Sort que a Madrid no'n feren gran cas aquest any del nostre onse de setembre y que l'entente de la Lliga am tothom de Madrit que doni alguna cosa, no's trençarà. D'altra manera, el pobre Muntanyola podia donarse com a cadavre polític.

Llops am Llops

OM va senyor Esplugues?

—Passant, amic Sorribes, passant y encare.

—No's planyi, home, no's planyi, que tots estem en el secret. Bona embutxacada ha fet vosté amb aquesta baixa dels Alacants.

—¿Alacants, diu?

—No ¿Qué diré Nort o Orenses? No hi ha res tan desconfiat com el diner. Bon profit li fassin, amic Esplugues.

—¡Prò, sant home de Deu! Vosté pot creure que jo, amic de'n Maristany, que jo, home d'ordre, que jo, conservador, del Comité, fes la baixa aprofitant una vaga, cuan perillen els fonaments de la societat, que son la industria, el comers y els transports.

—Jo li diré, senyor Esplugas...

—No m'ha de dir res, amic Sorribes. En aquets casos, jo, alcista y sempre alcista. El capital s'ha de defensar.

—Té rahó, senyor Esplugues, ¿vol comprarmen un pico que'n porto per fi de mes?

—Jo li diré, senyor Sorribes, encare que un sigui alcista, això del obrer es tan estrany. Son capassos de ferla la vaga ¿sab?

¿Es de veres que les té aquestes accions?

—Sí, amic Esplugues.

—Donces a cau d'orella. Vengui depressa; perque encare que un sigui amic de'n Maristany, el capital s'ha de defensar ¿sab?

—Sí, aquets obrers son tan esvalotats.

—Pasiho bé, amic Esplugues.

—A més veure, senyor Sorribes.

.....

—¡Pi!

—Mani, senyor Esplugues.

—Compri tot lo que vengui el senyor Sorribes.

.....

—¡Camps!

—Mani, senyor Sorribes.

—Compri tot lo que vengui el senyor Esplugues.

¡Prou!

AQUEST es el crit de tots els pacients llegidors de *La Veu*. Día sí y altre també se troben amb uns articles insoportablement llargs. Dues, tres, quatre columnes de prosa atapaída; sis, vuit, trenta títuls y subtítuls y a sota invariablement la firma den Rucabado.

Tant mateix, mossen Rucabado, hem de confessar que abusen. Mireu que estar sis o vuit días a Anvers y escriure trenta o quaranta articles inacabables, es massa. Deu ens en guard de la vostra ploma.

¡Si arriveu a passar uns quants mesos fora de la dolsa Catalunya no hi haurà prou diari pera vos!

Pera la víctima

EN l'incident ocorregut a la plassa de Sant Agustí, quan s'hi ballaven sardanes, resultà ferit en Francisco Miralpeix. Se tracta d'un entussiasta catalanista que, precisament are's trova sense trevall, per lo qual alguns amics han obert una subscripció pera atendre, amb el seu projecte, a la cura de tan bon amic.

A nostra Administració's rebràn donatius.

≡ EL GALL ≡

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Catalunya, **1'50 Ptes.** trimestre; fora **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
:: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 planes
Quota mínima semestral : **5 pessetes**

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per Manel de Montoliu, pròleg de Miquel S. Oliver.

Origen del coneixement, pel doctor R. Turró.

Historia contemporania dels moviments nacionalistes, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

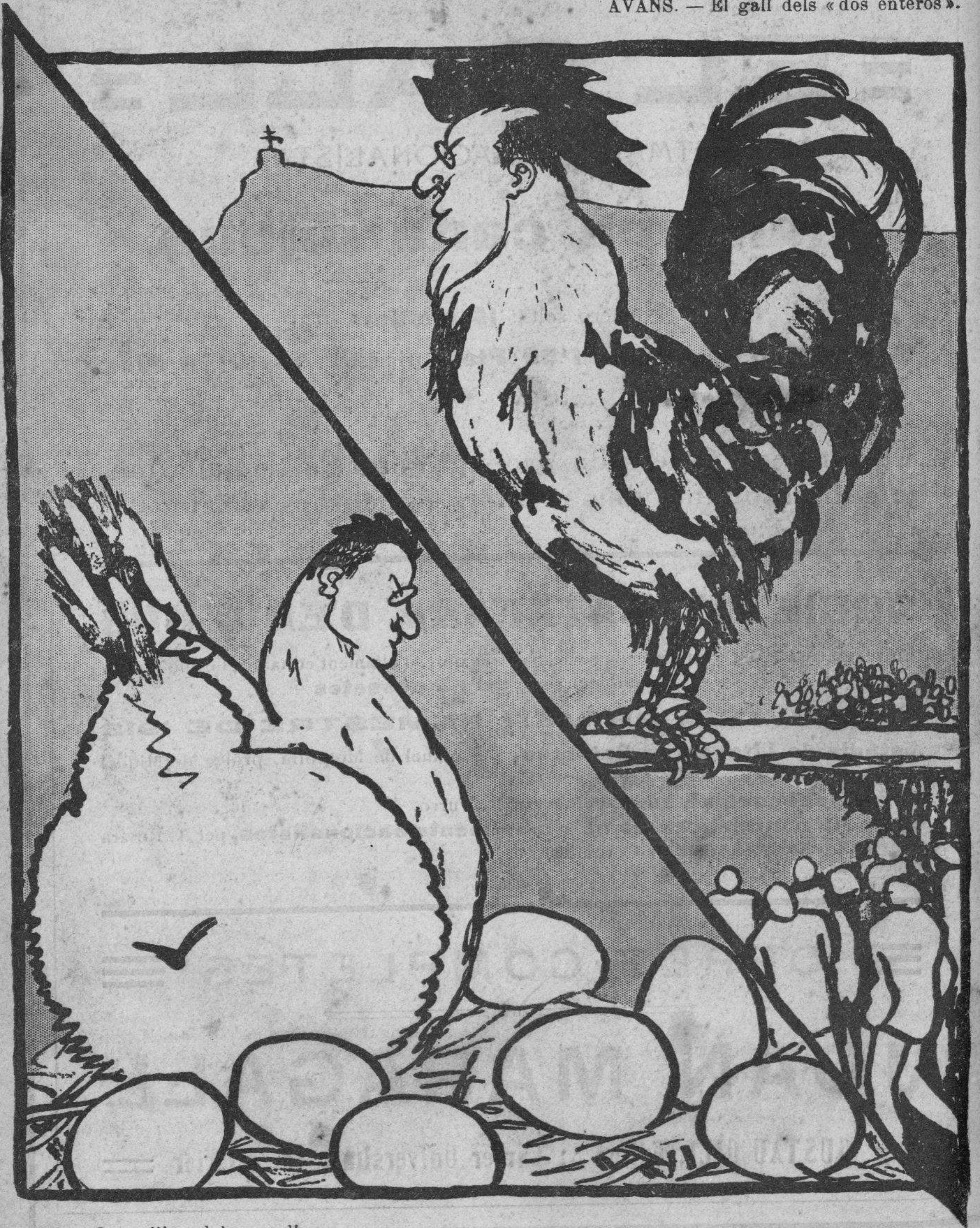
≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

AVANS. — El gall dels « dos enteros ».

ARA. — La gallina dels ous d'or.